

Utemeljitev zlatega priznanja za razvoj psihoterapije – Bogdan Žorž

Bogdan Žorž se je rodil v Dornberku na Vipavskem, kjer je tudi obiskoval osnovno šolo, gimnazijo pa v Novi Gorici. Po maturi ga je pot privedla v Ljubljano, kjer je študiral psihologijo in 1971 diplomiral.

Očitno pa je svoje delovno okolje kmalu opozoril nase ne le kot uspešen in zanesljiv strokovni delavec, marveč tudi s svojimi vodstvenimi sposobnostmi in premišljenimi stališči in odločitvami kakor tudi s kvalitetnim odnosom do soljudi. Tako je opravljal razne vodstvene funkcije do leta 1994, ko je domislil izviren program kratkotrajne izvedružinske obravnave otrok in mladostnikov v Čepovanu. Do leta 1998 je izvajal program v okviru Centra za socialno delo Nova Gorica, tega leta pa je ustanovil zasebni zavod za pomoč otrokom, mladostnikom in družinam v stiski. V tem programu so se mnogi otroci in mladostniki, nad katerimi so druge strokovne ustanove že obupovale in dvignile roke, ponovno začutili stik s seboj, se umirili in notranje uredili, da so se lahko dovolj prilagodili vrnili v svoje družine in svoje šole, še obvezne ali že izbirne. Leta 2006 je ustanovil Svetovalnico Tabor za svetovalno in psihoterapevtsko pomoč odraslim, otrokom, mladostnikom in družinam.

Kljub nespornemu prirojenemu talentu za svetovalno in psihoterapevtsko delo z ljudmi pa ne bi dosegal tako izjemnih uspehov brez razvijanja lastnih ustvarjalnih resursov pa tudi brez vseživljenjskega izobraževanja. Tako je že leta 1974 obiskoval dvosemestrski študij psihoterapije pri Medicinski fakulteti, ki mu je dal osnove psihodinamskega razumevanja človeka.

Leta 1988 se je prvič srečal z gestaltpsihoterapijo pri Nadi in Mladenu Kostiću. In čeprav se je pred tem in med tem seznanjal še z drugimi psihoterapevtskimi pristopi, tako z družinsko terapijo in logoterapijo, se je vedno znova vračal h gestaltu, v katerem se je udomačil in v mnogih letih izobraževanja in prakse pri različnih domačih in tujih učiteljih dosegel mojstrstvo. Zanj pričajo številne dosežene diplome, zlasti diploma Evropske zveze za gestaltterapijo in diploma Evropske zveze za psihoterapijo. Zanj pa pričajo tudi številna priznanja in nagrade, ki jih je prejel; omenimo le nagrado Mestne občine Nova Gorica za razvoj projekta »Mladinski dom Čepovan«.

Bogdan Žorž je bil vedno pripravljen deliti svoja bogata znanja in izkušnje, ki si jih je pridobil. V tem smislu je deloval v okviru Društva za gestaltterapijo kot učni terapevt in supervizor in je kot takšen vedno bolj iskan in priznan s strani študentov. Njegova odprtost kot značajska poteza se kaže v vsakem njegovem dejanju in nehanju; pokazala se je tudi pred desetimi leti, ko je postalo »njegovo društvo« eno od ustanovnih članov SKZP. Od 1998–2004 je bil predsednik Slovenskega društva za gestaltterapijo SLOGES. Leta 2004 je skupaj z dr. Rudijem Kotnikom in Tomažem Flajsom ustanovil GITA – Inštitut za gestaltterapijo, Ljubljana, v katerem aktivno sodeluje pri oblikovanju in izvajanju izobraževanja za gestaltterapevte.

Doslej še nismo omenili ene pomembnejše in plodnejše Bogdanove dejavnosti, s katero presegla ožji okvir psihoterapevtske prakse in deluje za ozaveščanje pomena psihoterapije v slovenski javni zavesti, ne nazadnje je Bogdan s svojo kleno pisano in govorjeno besedo v medijih pokazal, kako pomembna je lahko psihoterapija kot preventivna mentalno higienska dejavnost.

Širši sloj ljudi je nagovarjal že s svojim novim strokovno poglobljenim načinom odgovarjanja na vprašanja bralcev v dnevniku »Slovenec«; najbolj pa je slovenske bralce ogovoril z monografijo »Razvajenost« s podnaslovom »rak sodobne vzgoje«. Knjiga je postala prava uspešnica, kar potrjuje, da visoko vrednotenje nekaterih strokovnjakov s hrbtni strani ni le kolegialno trep-

ljanje po ramenih. Tako zaključí prvi: »Sodobni človek jo potrebuje kot suha zemlja rahlega in vztrajnega dežja.« In drugi: »Avtor je nazorno, z mnogimi vsakdanjimi primeri, obenem pa strokovno poglobljeno razgrnil pogubno starševsko in vzgojiteljsko razvajanje.« In tretji: »Sodobno starševstvo je polno dvomov in zahteva veliko truda. V teh dvomih in v tem trudu bo nova knjiga Družinske knjižnice Mohorjeve družbe dragocena pomoč.«

Kolikor ni bil že prej, pa je od izida te uspešnice Bogdan neprestano prisoten v slovenskih medijih; s svojo pisano in govorno besedo je gotovo med najbolj prisotnimi psihoterapevti v slovenskih družbenih občilih kakor tudi v strokovnih publikacijah SKZP.

Za to vztrajno požrtvovalno in kreativno dejavnost, ki jo že desetletja opravlja z velikim etičnim angažmajem in s človeško toplino, mu SKZP izreka zahvalo z zlatim priznanjem za razvoj psihoterapije. □

Odbor za podelitev priznanj za razvoj psihoterapijo:
Janko Bohak, Jernej Vidmar, Samo Pastirk

Utemeljitev zlatega priznanja za razvoj psihoterapije – Ingo Klimkus

S svoji^m dolgoletnim izobraževalnim delom v Sloveniji je Ingo Klimkus obogatil slovensko psihoterapevsko sceno. Politolog, psiholog in psihoterapevt Ingo Klimkus je iz Berlina prišel v Slovenijo leta 1997 na povabilo nekaterih posameznikov, ki so si želeli skupinsko psihoterapevsko izkušnjo iz globinsko psihološke telesne psihoterapije.

Takšno obliko psihoterapije je takrat predvsem v nemškem prostoru izvajala skupina psihoterapevtov, združenih v Gesellschaft für tiefenpsychologische Körpertherapie (Združenje za globinsko psihološko telesno terapijo). S psihologinjo in psihoterapevko Anjo Luchner sta avgusta leta 1997 izvedla prvo delavnico globinsko psihološko telesno orientirane psihoterapije v Marežigah s prvimi šestimi udeleženci.

Marca 1998 sta po treh uvodnih delavnicah z osemnajstimi udeleženci zastavila psihoterapevsko delo v Sloveniji, ki je zajemalo devet let rednega srečevanja z edukanti, to je usposabljanja terapevtov za individualno in skupinsko delo. Prva tri leta so bila namenjena predvsem osebni izkušnji, drugo triletnje edukaciji, tretje pa superviziji.

Vložek v projekt umeščanja globinske psihološke psihoterapije v slovenski prostor je bil velik. Skozi vseh deset let je skoraj vsak mesec prihajal in vodil petdnevne psihoterapevtske delavnice. Svoj honorar sta s soterapevko Anjo Luchner velikodušno prilagodila slovenskemu standardu in zmožnostim. Zavedala sta se, da gre za pomemben pionirski projekt, ki je imel za cilj samostojne strokovnjake na področju globinsko psihološke telesno orientirane psihoterapije. Pri tem so ju podprli tudi trije kolegi iz Nemčije, ki so v projektu tri leta aktivno sodelovali kot terapevti. V Sloveniji je vrednost projekta prepoznal in ga s svojim bogatim teoretičnim in psihoterapevtskim znanjem podprl tudi tedanji predsednik SKZP, klinični psiholog in psihoanalitično usmerjen psihoterapevt Janko Bohak.

Doslej sta usposabljanje iz pristopa zaključili dve skupini. Več kot trideset posameznikov je zaključilo osebno izkušnjo, poglobljen trening psihoterapevtskih veščin pa petindvajset edukantov. Od teh se jih je vsaj deset odločilo za poklic psihoterapevta. Ti so že dejavni ali v zadnji fazi pridobivanja pogojev za samostojno psihoterapevtsko prakso. – To je za udeležence velik dosežek, predstavlja pa tudi pomemben prispevek k psihoterapiji v Sloveniji.

V okviru osebne izkušnje in edukacije so se udeleženci seznanili s tehnikami in z metodami ter teoretičnim ozadjem globinsko psihološke psihoterapije, ki vključuje znanje moderne razvojne analitične psihologije, teorije objektivnih odnosov in self psihologije. Globinsko psihološka psihoterapija pri svojem delu vključuje telesne tehnike Wilhelma Reicha, Alexandra Lowena, Gerde Boysen, Moshe Feldenkreisa in mnogih njihovih učencev, kar je bila novost ob Ingovem prihodu v Slovenijo.

V svoji psihoterapevtski praksi Ingo Klimkus vedno znova daje v ospredje trebuh – enteralne možgane (Michael Gershon). Vztrajno uči, da je izhodišče za delo z ljudmi občutek trebuha v širšem pomenu besede, ki ga bodoči terapevt razvija skozi celoten proces, teoretično znanje pa mu služi iz ozadja. Naučil nas je postaviti občutek trebuha ob rob vsemu, kar vemo, in zaupati vanj ter mu dati čas in prostor v sebi. Tako je zagotovljena drža čutečega »nevednega« terapevta v odnosu do unikatnega in neponovljivega procesa klienta.

Čast in užitek je prisostvovati Ingovemu terapevtskem delu, ki odraža izredno senzibilnost in spoštovanje do intimno človeškega, hkrati pa ohranja ciljno naravnost, podprto s širokim teoretskim znanjem o terapevtskem procesu. Ganljiva je njegova predanost, s katero se poglobi v človekovo doživljanje in njegova pristna opora porajajočim se vzgibom življenja. S svojo čustveno globino je sposoben nastaviti neverjetno širok spekter zrcal. Ingo Klimkus je izredno nadarjen učitelj stika s seboj in sočlovekom, bivanja v »tukaj in sedaj«, zavedanja realnosti, diferenciacije ravni in razumevanja dinamičnih procesov pri sebi, drugem in v medosebnem prostoru, razumevanja vsakokratnega dinamičnega odnosa med realnostjo in notranjim simbolnim svetom, med preteklostjo in sedanostjo, med telesnim in duševnim. Vse našteje kvalitete so za psihoterapevte izredno dragocene, še posebej za tiste, ki delajo s klienti z zgodnjimi motnjami.

Z odprtostjo do novih in drugačnih pristopov je Ingo vedno pripravljen postaviti ob stran stare in iskati boljše, ki bolj spoštujejo klientovo integriteto in njegove osebne meje, nudijo boljši rezultat ali so preprosto nekomu bolj pisane na kožo. S sprejemanjem drugačnosti in posvečanjem posebnostim vsakega edukanta je te spodbujal k odkrivanju in razvijanju lastnih potencialov v osebem življenju in prepoznavanju osebnega psihoterapevtskega stila.

V desetih letih druženja smo v vlogah klientov, edukantov, supervizantov in kolegov spoznali Inga Klimkusa tudi kot človeka, ki ob svojem poklicu živi običajno življenje, v katerem uživa v stari rock glasbi, dobri nogometni tekmi, strastni igri tenisa, oboževanju severne Dalmacije ...

Spremljajo nas njegovi stavki: »Yes, yes, but how do you feel now?« da ostanem tu ... Nato: »Sorry, but it is like this!« v soočenju z realnostjo in »Reality works for us!« za novo zaupanje v isti, drugačen svet.

Slovenska krovna zveza mu podeljuje zlato priznanje, ker je z nesebičnim angažmajem in visoko strokovnostjo zasadil na slovenskih tleh in celo desetletje zalival nov znanstveno preverjen in učinkovit pristop daleč proč od svojega rodnega Berlina.

Ob podelitvi tega priznanja smo posebej ponosni njegovi edukanti in ob tej slovesni priložnosti mu izrekamo: "Dear Ingo, sorry, but it is like this!" □

*Utemeljitev pripravili člani Slovenskega društva
za globinsko psihološko psihoterapijo.*

*Odbor za podelitev priznanj za razvoj psihoterapije:
Janko Bohak, Jernej Vidmar, Samo Pastirk*

Utemeljitev zlatega priznanja za razvoj psihoterapije – Janko Bohak

Psihoanaliza, ki se ji Janko posveča že več kot trideset let, daje velik pomen odkrivanju resnice lastnega otroštva in išče korenine človeka v otroštvu. Podoživljanje otroštva v terapevtske namene je praviloma boleč proces, ki pa ima lahko pozitivne posledice, to je odkrivanje tudi dobrih stvari svoje osebne zgodovine. Janko sam nam daje dober zgled.

»... med tretjim in četrtem letom starosti sem se družil s svojim očetom. On je sedel na stolu, jaz poleg njega na pručki. Ničesar nisva govorila, a meni je bilo lepo. In kolikokrat sem med četrtem in petim letom starosti spremljal mamo pri delu ali na poti. Ona je s premikanjem ustnic ali šepetaje ponavljala svoje mantre (molitve). Ničesar nisva govorila, a meni je bilo lepo. Se mi svita, zakaj mi je bilo lepo. Zato, ker se je oče na ta način pogajal z belo ženo, ki je s svojo smrtno koso že opletala okoli njega. Morda je iztržil od nje vsaj nekaj mesecev ali celo kakšno leto življenja. In ker se je mama na ta način poravnala s trdo usodo socialističnega kulaka, ki ji ga je naklonil povojni stalinistični režim. Oba sta s tem vsaj toliko presešla svoj obup, da sta opazila svojega otroka. Da se poleg njiju nisem počutil odveč, v breme. In 'ne biti v breme' je

bilo za otroško doživljanje tistega časa očitno že luksuz. Vsaj zame. In svita se mi, zakaj je potekalo moje življenje tako, kot je potekalo. In zakaj sem štirideset let kasneje s svojima sinovoma tako rad posedal na spodnji stopnici domače hiše. Malo smo žebrali, opazovali sončni zahod in meni je bilo lepo. Upam, da tudi njima.«

Janko se je rodil v Globokem pri Makolah. Diplomiral je na Teološki fakulteti in Filozofski fakulteti v Ljubljani, na oddelku za psihologijo. Svoja znanja je nabiral tudi v tujini, v Innsbrucku je opravil popdiplomski študij in leta 1976 magistriral. Leta 1992 je zaključil specializacijo iz klinične psihologije. Klinično psihološko in psihoterapevtsko delo je opravljal na Inštitutu za rehabilitacijo v Mariboru in nato v Dispanzerju za psihohigieno v Zdravstvenem domu v Mariboru. Na obeh delavnih mestih je zapustil globoko človeško in strokovno sled. Od kar se je pred leti upokojil, je v veliki časovni stiski, ker še nikoli ni toliko delal kot psihoterapevt in za psihoterapijo kot prav v tem obdobju od upokojitve.

Na stenah Jankove ordinacije visijo številne diplome. Psihoanalitično šolanje je pričel v sedemdesetih letih v Innsbrucku in ga zaključil leta 1997 v Graškem centru za psihoanalizo, kjer je pridobil naziv psihoanalitik. Leta 2001 je prejel še evropsko diplomu iz psihoterapije in leta 2004 status učnega terapevta (»Training Therapist for Psychoanalysis«) pri Evropski konfederaciji psihoanalitičnih psihoterapij. Leta 1996 je pridobil naziv psihoterapevt in supervizor pri Psihoterapevtski sekciji Slovenskega zdravniškega društva, leta 2005 pa še slovensko diplomu iz psihoterapije pri Slovenski krovni zvezi za psihoterapijo.

Velika prelomnica v Jankovem življenju je bila, ko se je odločil za svojo prvo veliko separacijo, za izstop iz duhovniškega poklica. Kot da bi zapustil veliko naročje matere Cerkve in tvegala lastno pot individuacije na področju, ki je bilo (in je še) družbeno neprimerno, bolj marginalno in dosti manj ugledno, tj. psihoterapija. Njegovo knjigo Srednja leta lahko razumemo tudi kot dokument, ki priča o tem njegovem prehodu in zavezanosti procesu individuacije. Na podlagi svojih psihoterapevtskih izkušenj se Janko vedno znova v svojih člankih, objavah in nastopih vrača k vprašanju vere, boga in duhovnosti. Tako je npr. v zborniku Rogla iz leta 2005 objavil kar dva

članka, kjer med drugim v zvezi s tematiko krivde opozarja na problematiko »tiranskega boga«, se zavzema za od »zastрупitve z bogom« do »znosnega boga« in v zvezi s svojimi izkušnjami obravnave teme boga v psihoanalitični terapiji zaključi: »Ne glede na to, koliko postane bog eksplicitna tema psihoterapevtskega procesa, pa je neredko novo odkrito zanimanje za duhovnost eden od znakov uspele psihoterapije.«

Jankovo psihoanalitično delo je igra aktivnega poslušanja in pretehtane besede, v kateri začitimo modrost. Kot je dejal o sebi, pogosto ni naredil nič in se je to pokazalo za dobro. Lahko pa dodamo, da je včasih naredil za slovenski prostor pogumne in smeje poteze, ki so se pokazale za dobre. Jankova dejanja izhajajo iz idej, včasih tudi iz sanj. Takšna je bila ideja o povezavi različnih psihoterapevtskih združenj in pristopov, ki se je uresničila z ustanovitvijo Slovenske krovne zveze za psihoterapijo (SKZP) 1. aprila 1998 v Ljubljani. Janko je oče SKZP in njen prvi predsednik. Del njegovega dela za SKZP ponazorijo Tagorejeve besede: »Majhne stvari puščam svojim dragim, velike stvari so za vsakega.«

Janko je član različnih strokovnih združenj, kjer je znan po svojem občutku za sodelavce, umirjenosti, vztrajnosti, strokovnosti in jasni etični drži. Je redni član Graškega centra za psihoanalizo, predstavnik Slovenije v Evropski zvezi za psihoterapijo (EAP), član predsedstva in podpredsednik Evropske konfederacije psihoanalitičnih psihoterapij, vodja Slovenskega inštituta Univerze Sigmunda Freuda, podpredsednik in član upravnega odbora in strokovnega sveta SKZP.

Ob psihoterapevtskem delu je tudi ploden pisec. Od knjig naj navedemo le nekatere bolj znane: Mladost med starši in samostojnostjo, Srednja leta, Metode dela v skupinah, Moja srečanja z ljudmi. Janko neutrudno prevaja tako psihoterapevtska dela kot dela, ki se v širšem pomenu dotikajo duhovnosti. Najbolj znani so npr. njegovi prevodi del Viktorja Frankla, Lukasa Moellerja in zadnji prevod knjige Willigisa Jägerja Vsak val je morje. Skupaj z Miranom Možino sta opravljala uredniško delo za zbornike ob Študijskih dnevih na Rogli.

Ob izidu Jankove knjige Moja srečanja z ljudmi je dr. Janez Mlakar zapisal: »Bohak je prej izjema in redek dragulj! Po eni strani izpričuje strokovno suverenost, po drugi strani pa osebno moč integriranja zapletenih teoretičnih pogledov z nepokvarjenim odnosom do človeka. Že samo zato, ker je pokazal, kako je treba preiti z ravni obravnave duševnih mehanizmov, zavrtosti, odporov in kontratransferjev na raven človeškega pogovarjanja, bi ga predpisal v branje prenekateremu 'analitiku', ki si še ni upal zares potipati človeškega srca. Nestrokovnjaku pa, ki mu bo branje knjige vzbudilo upanje, da je v stiski mogoče najti strokovno in razumevajočo pomoč, želim, da bo potrkal na prava vrata.«

Leta 1999 je bil Janko eden ključnih pobudnikov in nosilcev študija propedeutike pri SKZP. Kot predavatelj se je pogumno soočil s svojo plašnostjo in iz leta v leto postajal vse bolj priljubljen predavatelj in suveren v javnih nastopih. Odprt za potrebe trenutka se je postopno vse bolj posvečal učnim analizam, saj je na njegova vrata trkalo vse več študentov propedeutike, ki so želeli zoreti skozi proces osebne analitične izkušnje. V zadnjih letih se je odločil še za eno tvegano potezo: postal je eden ključnih sodelavcev pri razvijanju fakultetnega študija psihoterapije v sodelovanju z Univerzo Sigmunda Freuda z Dunaja, ki odpira izjemne možnosti razvoja psihoterapije v akademskem svetu. Pri Ministrstvu za zdravje je kot delegat SKZP član ekspertne skupine za pripravo zakona o psihoterapevtski dejavnosti. Po eni strani torej Janko ostaja zvest intimnosti terapevtskega dela, po drugi strani pa je aktiven in vztrajen v družbeni vlogi za promocijo psihoterapije kot samostojnega zakonsko reguliranega poklica in kot znanstveno utemeljene akademske profesije.

V svoji psihoterapevtski drži se je Janko držal Freudovega reka, da je vsako psihoanalitično zdravljenje poskus osvoboditi potlačeno ljubezen, in francoske modrosti »L'amour est l'enfant de la liberte« – Ljubezen je otrok svobode. Janko verjame v ljubezen, v kateri se sam osvobaja spon lastnih bojzani in ogroženosti, ter zaupa v svobodo tistih, ki ga imajo radi.

Danes, na šestih Študijskih dnevih na Rogli, ob deseti obletnici SKZP, po številnih publikacijah, po več kot tridesetih letih psihoterapevskega dela, štiridesetih letih dela za ljudi, se ti za tvoj izjemen prispevek k razvoju slovenske psihoterapije zahvaljujemo z zlatim priznanjem za razvoj psihoterapije. Želimo, da bi bilo tvoje srečevanje s kolegi, z učenci, s pacienti in z analizanti še naprej plodno in navdihujoče za vse. □

*Odbor za podelitev priznanj za razvoj psihoterapije:
Jernej Vidmar, Samo Pastirk, Miran Možina*
